

Barnkonsekvensanalys

Detaljplan för Olsfors, Örlid 1:2 m.fl. Lövaslätt
Bilaga till samrådshandling

Upprättad av Plan- och exploateringsenheten,
Samhällsbyggnadsförvaltningen 2022-05-02
SBN2021/61

Barnkonsekvensanalys för detaljplan Olsfors, Örlid 1:2 m.fl. Lövaslätt

Rapporten har tagits fram av samhällsbyggnadsförvaltningen i samarbete med rektor och personal från Söråns förskola som tillhör utbildningsförvaltningen.

Handläggare

Diddi Carlson, plan- och exploateringsenheten Samhällsbyggnadsförvaltningen

Första delen av barnkonsekvensanalysen genomfördes 2022-03-15.

Medverkande

Diddi Carlson, planarkitekt

Cecilia Thor, rektor Söråns förskola

Malin Eliasson, förskolepedagog yngre barns avdelning

Michaela Linden, skyddsombud och förskolepedagog äldre barns avdelning

Innehållsförteckning

INLEDNING	4
Bakgrund till detaljplanen	4
Vad innebär en barnkonsekvensanalys?	4
Syfte och mål med barnkonsekvensanalysen	4
Metod	4
Avgränsning	5
Geografisk avgränsning	5
Målgrupp	5
STYRDOKUMENT & KUNSKAPSÖVERSIKT	6
Barnkonventionen	6
Plan- och bygglagen	6
Lek och lär – allmänt	6
Lek och lär – förskolegårdar	7
Rörelsefrihet – trafik	7
Del 1 - Planförslaget	9
Området idag	9
Upptagningsområde	9
Preliminärt byggnadsförslag	9
Preliminärt förslag förskolegård	10
Del 2 – Riskbedömning och åtgärder	11
Del 3 – Malmös modell för barnkonsekvensanalys	15
Ansvaret för helheten	15
Samspel & sammanhang	15
Vardagsliv & service	15
Grön miljöer & hälsoperspektivet	15
Identitet	16
Dialog & normer	16
SLUTSATSER	17
FORTSATT ARBETE	18
Återkoppling	18
REFERENSER	19

Inledning

En barnkonsekvensanalys är ett verktyg för att lyfta fram och analysera barns perspektiv. Vanligtvis innehåller en barnkonsekvensanalys tre perspektiv: barnperspektivet, barnrättsperspektivet och barnens perspektiv. Barnperspektivet är det vuxna vet är bra för barn och det vuxna tänker att barn tycker om. Ett barnrättsperspektiv innebär att både den enskilda medarbetaren och hela verksamheten arbetar utifrån rättigheterna i Barnkonventionen. Barnens perspektiv fås när barn tillfrågas direkt. Här vill vi utreda vilka konsekvenser som genomförandet av detaljplanen får för barnen.

Bakgrund till detaljplanen

I Bollebygds kommun finns ett behov av fler förskoleplatser men främst ett behov av större lokaler för Örelundskolan, grundskolan i Olsfors. Den nya förskolan ska täcka upp för kommande behov av fler förskoleplatser och frigöra lokalyta för Örelundskolan. Nybyggnation av förskola görs också med anledning av att bibliotek ska inrymmas i dagens lokaler, något som saknas idag.

Den nya förskolan ska innehålla 6 avdelningar och rymma 120 barn. Eftersom planförslaget får konsekvenser för barn tas en barnkonsekvensanalys fram för att analysera om planförslaget utgår från barnens bästa. Om barnens bästa inte kan genomföras bör kompletterande åtgärder analyseras och övervägas. När det gäller den fysiska planeringen innebär barns bästa bland annat att barns behov av plats och utrymme tillgodoses samt att barn på egen hand ska kunna röra sig tryggt och säkert utomhus i sitt bostadsområde och gärna till och från förskolan.

Vad innebär en barnkonsekvensanalys?

Den som fattar ett beslut som rör barn behöver kunna visa att barnets bästa har beaktats och på vilka grunder beslutet har fattats. En barnkonsekvensanalys gör det möjligt att bedöma vilka konsekvenser ett beslut får för det enskilda barnet eller för en grupp barn, för att sedan utifrån dessa kunna avgöra vad som är bäst för barnet/barnen.

För att få en mer heltäckande bild utifrån barnkonventionen planerar samma grupp tillsammans med fastighetsenheten en barndialog inför granskningsskedet där barn bjuds in att delta för att fånga barnens perspektiv.

Syfte och mål med barnkonsekvensanalysen

Syftet med barnkonsekvensanalysen är att synliggöra barnens bästa. Genom att föra in barnperspektivet i ett tidigt skede av planeringen finns det möjligheter att skapa en mer inkluderande och bättre planering. Analysen ska redogöra för nuvarande förhållanden, behov, konsekvenser av planförslaget och åtgärder. Målet är således att säkerställa att barnens bästa sätts i fokus och att kommande planering görs på ett, för barnens bästa, tillfredställande sätt.

Metod

Denna barnkonsekvensanalys utgår från barnperspektivet vilket innebär att vuxna, i detta fall planarkitekt med rektor och pedagoger tolkar eventuella risker. Analysen genomförs inför samråd.

Analysen har utgått ifrån en blandning av Bollebygds metodhandbok för barnkonsekvensanalys, Malmös sociala konsekvensanalys och Sunt Arbetsliv risk och konsekvensanalys.

Avgränsning

Geografisk avgränsning

Området som har studerats är planområdet och dess närmiljö med fokus på viktiga målpunkter för barn och unga i området. Viktiga målpunkter är skola, platser för idrotts- och fritidsaktiviteter, grönområden och andra rekreativsmöjligheter.

Målgrupp

Målgruppen för barnkonsekvensanalysen är de barn och unga som påverkas av planförslaget. Idag bor inga barn och unga inom planområdet, men barn och unga använder området. Till gruppen barn räknas barn och ungdomar upp till 18 år. Denna analys avgränsas till barn i förskoleåldern från 1 till 5 år samt barn och unga som besöker området i sin vardag.

Styrdokument & kunskapsöversikt

Här sammanfattas barnkonventionen och plan- och bygglagen, två viktiga lagar i detaljplanarbetet som belyser barns perspektiv och behov i relation till fysisk planering. Nedan följer även en sammanfattning av relevant forskning som rör barn i relation till den fysiska miljön. Syftet är att visa på betydelsen av att bevara och utveckla miljöer för barns välmående samt att planera ur ett barnperspektiv för att möta barns behov.

Barnkonventionen

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. Barnkonventionens syfte är att behandla alla barn och unga med respekt och låta dem komma till tals oavsett bakgrund. Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas det som bedöms vara barnets bästa. Konventionen är ett viktigt verktyg för att påverka beslutsfattare att prioritera barn.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar som alla tillsammans utgör en helhet. Artiklarna utgör de grundläggande och vägledande principer som alltid ska beaktas när det gäller frågor som rör barn.

Utvalda artiklar att beakta inför barnkonsekvensanalysen:

- Artikel 2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.
- Artikel 3 Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.
- Artikel 6 Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- Artikel 12 Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.
- Artikel 31 Barn har rätt till lek, vila och fritid.

Plan- och bygglagen

I PBL finns bestämmelser om planläggning av mark, vatten och byggande som ska främja en hållbar samhällsutveckling för människorna i dagens samhälle och framtida generationer. I Plan- och bygglagen (PBL) finns ett uttalat krav på tillräckligt stor friyta för lek och utevistelse vid förskolor, fritidshem, skolor, bostäder med mera (PBL 2010:900 8 kap. 9 §). I paragrafen står det även att om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering ska man i första hand ordna friyta. Behov av lämpliga platser för lek uttrycks i PBL som ett allmänt intresse (PBL 2010:900 2 kap. 7 §).

Lek och lär – allmänt

Leken utgör en grundläggande del av barnens uppväxt. När barn leker utvecklar de olika fysiska och kommunikativa förmågor och förbättrar även sin samarbets- och koncentrationsförmåga. Naturrika miljöer är särskilt gynnsamma för barns lek och lärande. Studier har visat att barn som vistas i en variationsrik miljö med natur och grönska får bättre inlärnings- och koncentrationsförmåga, förbättrad motorik och även mer jämställd lek för att pojkar och flickor leker mer lika i skogen (barnen hoppar på stenar, bygger kojor och klättrar i träd) (Bergström & Tronvik, 2012:23). Barn som är ute mycket om dagarna sover längre om natten än barn som är mer inomhus (Bergström & Tronvik 2012:26).

Barn tillbringar mycket av sin vakna tid i förskolan och skolan som är en effektiv arena för att öka fysisk aktivitet hos barn. Alltså är förskolegården en mycket viktig plats för att främja barns fysiska aktivitet, utomhusvistelse, lek och lärande. Utemiljön ses som en viktig del i förskolan lärmiljö och för barnens lärande. Utomhusleken kan gynna social interaktion, mental hälsa och har potential att förbättra studieresultat i teoretiska ämnen (Faskunger 2008:22). Det är viktigt att låta barndomstiden innehålla massor av lek och olika uttrycksätt. Genom leken utvecklar barnet sin fantasi, kreativitet och får möjlighet

att uttrycka och bearbeta känslor och tankar. Leker har en stor och viktig betydelse för barns utveckling under hela uppväxten och skapar goda förutsättningar för att öka självkänsla och självkänedom (Faskunger, 2008:11).

I fysisk planering och detaljplanearbete är det viktigt att förskolegård får plats. Studier av barns lek och hälsa visar hur rymliga och varierade utemiljöer med mycket naturmark gynnar lek (Boverket 2015:23-24).

Lek och lär – förskolegårdar

Boverket har föreskrifter och allmänna råd (BFS 2015:1) angående förskolegårdar som omfattar rekommendationer för storlek, placering och utformning av friytor. En friyta definieras ytan som går att leka på och som är tillgänglig för barnen. Takterrasser ingår inte i definitionen då takterrasser har begränsad tillgänglighet och betraktas som kompletterande friytor. Vid bedömning av om friytan är tillräckligt stor bör hänsyn tas till både storleken på friytan per barn och till den totala storleken på friytan. Ett rimligt mått på friyta är runt 40 m² per barn i förskolan och den totala friytan helst bör överstiga 3000 m². På en gård som är mindre, oavsett antal barn, kan en barngrupp få svårt att utveckla lek och socialt samspel på ett sätt som tillgodoser deras behov (Mårtensson, Boldemann, o.a. 2009 på Boverkets webbsida - Friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor). Friytan bör vara så rymlig att det utan svårighet eller risk för omfattande slitage går att ordna varierande terräng- och vegetationsförhållanden. Även tillgång till närliggande lekområden, parker och grönområden kan ingå i bedömningen av storlek och kvalitéer.

Förskolebarn är betydligt mer fysiskt aktiva på gårdar med relativt stor yta och som är utformade med ”naturinslag” som träd, buskar, ojämn oregelbunden och kuperad terräng. De gårdar som stimulerade mer rörelse gav även bättre skydd mot UV-strålning. Väl utformade förskolegårdar kan ge många positiva effekter på barns hälsa och välbefinnande, däribland förbättrad motorik, inläring, skolmognad, social kompetens och ökad koncentration. Det finns alltså ett samband mellan friytans kvalitet och barnens utevistelse. Yngre skolbarns rörelsemönster kan ökas genom att utforma förskolegården med mönster, figurer och slingor i marken (Faskunger 2008:22).

Solljuset behövs för att bilda D-vitamin, men barns hud är känslig och behöver skyddas mot alltför mycket ultraviolett strålning. En indikator för en solsäker miljö är himmelsvyn. Om mer än halva himlen rakt ovanför barnens favoritställen täcks av grönska är den ultraviolette strålningen lagom. Alla barn och unga ska kunna använda och vara delaktiga i utemiljön på förskolegårdar och skolgårdar (Boverkets webbsida - Friyta för lek och utevistelse för förskolor och skolor). Strålsäkerhetsmyndigheten har tillsammans med Länsstyrelserna tagit fram ”Solskyddsfaktorer: sju tips för säkrare lekplatser och friskare barn” som bland annat tar upp vikten av att barn inte ska vistas i för mycket sol och tips på hur förskolegården kan utformas.

Rörelsefrihet – trafik

För barn är vägen till skolan inte bara en transportsträcka utan en plats för lek, social interaktion och möjlighet att lära känna sin närmiljö. Men barn har svårt att uppfatta och tolka trafiksituationer samt att barn gör en sak i taget - när de cyklar koncentrerar de sig på att trampa och styra vilket gör att det kan vara svårt att samtidigt uppfatta trafiksituationen. Studier har visat att yngre barn upp till ca 12 års ålder har problem med att uppfatta var det är farligt att korsa vägen, de har inte förutsättningar för ett trafiksäkert beteende i alla lägen. Förmågan att läsa trafiksituationen begränsas även av syn- och hörselutveckling. Även barns längd påverkar att de inte alltid kan läsa trafiksituationer (Trafikverket 2010:35).

För barn är en komplicerad trafikmiljö ett hinder. Det är också viktigt att komma ihåg att barn inte är en homogen grupp och det är stor skillnad på hur barn i olika åldrar kan hantera trafiksystemet (Trafikverket 2010:35). Nedan listas ett antal grundläggande funktionskrav som Trafikverket lyfter för att barn ska vara säkra och känna sig trygga:

- Det ska vara lätt att förstå vilka regler som gäller.
- Det ska vara tydligt för alla om fordon får finnas på ytorna eller inte.
- Det ska vara enkelt att förstå var gående och cyklister ska befinna sig och dessa ytor ska vara tryggt avskilda från varandra.
- Låg fordonshastighet är viktigt för att öka barns säkerhet och trygghet.
- För barn, äldre och människor med nedsatta funktioner krävs avgränsade gångytor från övriga trafikslag. Det finns dessutom allmänt råd avseende PBL om att vid nyanläggning bör en gångyta vara väl åtskild från både cykelbana och körbana.

Det är de vuxnas ansvar att förstå barnens sårbarhet och utvecklingsmässiga begränsningar. Barn förstår och reagerar annorlunda än vuxna i komplexa trafiksituationer. Yngre barn bearbetar information på ett annat sätt än vuxna och de individuella skillnaderna kan vara stora (Trafikverket 2010:35).

En annan aspekt att ha i beaktning är luftföroreningar och buller från trafiken, något som barn är mycket känsliga för. De barn som utsätts för luftföroreningar från vägar med mycket trafik får en nedsatt lungfunktion som vuxna (Trafikverket 2010:40).

Del 1 - Planförslaget

Denna del preciserar den planerade ändringen - vad ändringarna består av, var ändringarna ska genomföras och vilka grupper som berörs.

Området idag

Området ligger i södra delen av Olsfors som är beläget i sydöstra delen av Bollebygds kommun. Detaljplaneområdet omfattar cirka 2 hektar och dess läge framgår av Figur 1. Området är utmed Vannasjövägen och Lövaslättsvägen alldeles intill Sörån. Idag utgörs området till stor del av obebyggd skogsmark med inslag av sly och ungträd. Planområdet är inom strandskyddat område och utmed Sörån finns en gångstig. Närheten till Sörån innebär en risk för översvämning vid höga flöden. Det finns två broar i närheten av detaljplaneområdet, en betongbro på Vannasjövägen och öster om den vid Sågdamsvägen finns en mindre träbro med betongfundament. Västra delen av planområdet består av en grusad parkeringsyta som tillhör idrottsklubben Omega och några igenvuxna boulebanor som inte har använts på ett antal år.

Figur 1. Karta över detaljplaneområdet.

Upptagningsområde

Barnen på Söråns förskola bor i Olsfors och Hultafors. När förskolan byggs ut förväntas att alla inom Olsfors och Hultafors som önskar en plats på Söråns förskola att få en plats.

Preliminärt byggnadsförslag

SKR och ADDA har upphandlat ramavtal som låter kommuner beställa förskolebyggnader med hög kvalitet till lägre kostnader. Ramavtalen erbjuder kommuner nyckelfärdiga byggnader vilket besparar tid

och resurser genom att byggnaderna redan projekterats. Utformningen av förskolan i detta projekt tog avstamp i Skanskas konceptförskola, koncept C, som är ritat av Sweco. Konceptförskolan har använts i illustrationsplanen. Konceptet innebär en förskola i 2 våningar för 6 avdelningar med plats för 120 barn och tillagningskök. Det är möjligt för Bollebygds kommun att välja andra konceptförskolor från SKR till platsen eller avstå SKRs ramavtal och rita fram en egen förskola tillsammans med egenupphandlade arkitekter.

Preliminärt förslag förskolegård

Illustrationsplanen visar 30 m² friyta per barn. Men kvartersmarken i plankartan möjliggör för cirka 45 kvm friyta per barn vilket är mer än de 40 m² per barn som Boverket rekommenderar. Hur mycket total friyta som kan skapas beror på hur mycket av slänterna som kan nyttjas och hur långt österut inom planområdet som gården kan sträcka sig.

Figur 2. Illustrationsplan

Del 2 – Riskbedömning och åtgärder

Denna del tar upp vilka risker som ändringarna innebär och om riskerna är allvarliga eller inte. För varje identifierad risk beskrivs vilka åtgärder som ska genomföras, när åtgärderna ska vara genomförda och vem som ser till att åtgärderna genomförs.

Listan tar endast med identifierade risker. Sådant som förväntas bli bättre jämfört med dagens verksamhet beskrivs separat i nästa del.

Mörk och kall förskolegård med lite solljus. Fuktigt mikroklimat som skapar kall förskolegård. Risk att barnen inte vill gå ut i lika stor utsträckning.

Allvarlighetsgrad

Liten risk att förskolegården är för mörk eftersom barn inte ska ha för hög solexponering men inte heller vara utan solljus.

Åtgärder

Förskoleområdet kommer att ha mindre träd än idag vilket släpper in mer ljus. Skogen söder om kommer att gallras vilket släpper in mer dagsljus.

Skuggutredning kan göras och blir då fastighets ansvar att genomföra vid projektering. I detaljplanearbete så görs skuggutredningar för att se hur förslaget påverkar grannar. Här finns det inga grannar som kan påverkas negativt av att skolbyggnaden skuggar.

Mörk och kall förskolegård anses inte vara av en såpass övervägande risk att en annan lokalisering borde ha valts. För att hantera mörkret bör förskolegården vara väl belyst.

Ansvarig

Skuggutredning och belysning inom kvartersmarken blir fastighets ansvar. Gallra skog blir parkenhetens ansvar.

Alla barn påverkas av mygg under undervisning, samt lek, utomhus. Barn som är extra känsliga påverkas ytterligare. Detta skapar en stor begränsning i lär- och lekmiljön.

Allvarlighetsgrad

Medel till hög risk under myggsäsongen som är under sommaren. Oklart hur många mygg som kommer vara på platsen efter exploatering.

Åtgärder

Mygg trivs i stillastående och grunda vattendrag. Det går att sätta upp myggfångare. Går även att bygga bort en del av det men det kanske ske på bekostnad av ekologisk mångfald ex. grodor som också trivs i grunda vattendrag.

Ansvarig

Myggfångare antingen fastighets eller förskolans ansvar.

Förskolegården kan bli nedskräpad om den används av allmänheten utanför förskolans verksamhetstid.

Alvarlighetsgrad

Liten.

Åtgärder

Om förskolegården blir nedskräpad kan den städas innan barnen ska använda den.

Ansvarig

Fastighetsenheten.

Nya förskolan mer i skymundan vilket skapar fler dolda miljöer där samhället har mindre insyn i platsen utanför verksamhetens tider.

Alvarlighetsgrad

Liten.

Åtgärder

Idag finns idrottsklubben Omega som nästan dagligen används samt att områdets gångstråk används för promenader vilket kommer att kunna fortsätta i framtiden. På lång sikt kommer verksamhetsområdet att omvandlas till bostäder med centrumverksamhet. Det kommer göra att området blir mindre i skymundan.

Ansvarig

Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för bebyggelseomvandling.

Risk att alla eller många träd måste tas ned vid byggnation vilket skapar mindre stimulerande miljöer för barnen.

Alvarlighetsgrad

Liten.

Åtgärder

Vid projekteringen ser man över vilka träd som kan bevaras.

Ansvarig

Fastighetsenheten.

Behålla kontakten mellan grundskolan och nya förskolan blir svårare på grund av Boråsvägen och att övergångsställena ligger några meter bort vid vägkorsningarna samt att verksamhetsområdet är mellan.

Allvarlighetsgrad

Liten eftersom det kommer vara gångavstånd till nya förskolan och att det är det lokaliseringsalternativ som ligger närmast den befintliga grundskolan.

Åtgärder

Ny trottoar utmed Sågdammsvägen anläggs vilket möjliggör för säkrare angöring till nya förskolan via träbron. Nytt övergångsställe kan ses över.

Ansvarig

Gatuenhetens ansvar att ordna trottoar på Sågdammsvägen med godkännande av tomträttsinnehavare och nytt övergångsställe med godkännande av Trafikverket.

Gångstigen mellan förskolans entré och träbron upplevs som mörk och otrygg.

Allvarlighetsgrad

Liten.

Åtgärder

Gatlampor sätts upp på gångstigen.

Ansvarig

Gångstigen kommer att vara på naturmark och blir därmed parkenhetens ansvar att sätta upp gatlampor.

Otrygg passage över Vannasjöbron som endast har ett körfält och ingen trottoar.

Allvarlighetsgrad

Stor risk eftersom det väntas bli ökad mängd biltrafik och risk för att oskyddade trafikanter skadas.

Åtgärder

Bygga en gångbro bredvid Vannasjöbron och anlägga trottoar från Boråsvägen fram till nya gångbron. Tänk på utformning av räcke för den nya gångbron.

Ansvarig

Plan- och exploateringsenheten och därefter gatuenheten som har hand om skötseln.

Om dagvattenlösningar eller djupa vattenpölar anläggs på förskolegården. Risk för små barn att drunkna på förskolegården.

Allvarlighetsgrad

Liten risk att det sker men väldigt allvarligt om det sker.

Åtgärder

Inga dagvatten eller skyfalllösningar placeras på förskolegården.

Ansvarig

Fastighetsenheten.

Om något barn lyckas ta sig över staketet och rymmer till någon bilväg eller Sörån. Extra risk gällande barn med funktionsvariation som kan ha svårt att själv förstå risker och konsekvenser.

Allvarlighetsgrad

Liten risk att det sker men väldigt allvarligt om det sker.

Åtgärder

Kan hanteras med hur staketet utformas och tvåhandsfattning för att öppna grind.

Ansvarig

Fastighet bygger staketet. Förskolepersonalen är närvarande och delaktig vid barnens vistelsetid på förskolan.

Att barn når Sörån ifrån parkeringen som inte har planerat något staket.

Allvarlighetsgrad

Liten risk att det sker men väldigt allvarligt om det sker.

Åtgärder

Det är möjligt att sätta staket utmed parkeringen.

Ansvarig

Fastighetsenheten ansvarar för att sätta upp staket om det behövs. Vårdnadshavare har uppsikt över sina barn på parkeringen.

Del 3 – Malmös modell för barnkonsekvensanalys

För att bredda denna barnkonsekvensanalys har arbetsgruppen också tagit inspiration av Malmös sociala konsekvensanalys där barnkonsekvensanalys ingår som en del. Malmö har tagit fram en manual för processledare och tillhörande matris. Här beskrivs även några av fördelarna som den nya förskolan bedöms ha jämfört med befintlig förskola.

Ansvar för helheten

När det handlar om barn och unga så är det mycket om att säkra gång- och cykelvägar och en mer kvalitativ planering avseende utrymmen för barns lek. En ny förskola i Lövaslätt kommer bidra till mer funktioner på andra sidan Sörån och bidra till att området blir mer välkomnande. I samband med den nya förskolan planeras det för en ny gångbro. Med en ny gångbro skapas en säker anslutning för oskyddade trafikanter till förskolan och möjligheter för äldre barn att hämta yngre syskon. Gångbron kommer att kunna nyttjas och vara till nytta för allmänheten.

Samspel & sammanhang

När det kommer till frågor om samspel och sammanhang så ska barn och unga erbjudas en variation av miljöer att inspireras och utvecklas av. Den befintliga förskolan är idag uppdelade i två förskolegårdar, ena delen för de äldre barnen och andra delen för de yngre barnen. Den nya förskolan är planerad att ha en gemensam yta med bättre överblick. Det finns dock risk att en stor förskolegård ger sämre överblick eftersom alla barnen är på samma gård. Därför är nya förskolegården tänkt att vara i olika zoner, indelade efter barnens olika ålder och behov. För att skapa en intressant utemiljö bör träd bevaras. Många träd måste tas ned under byggtiden men vilka träd som kan bevaras kommer att studeras noggrannare vid projekteringen. Ljudet av Söråns vatten kommer att bidra till utemiljön.

Vardagsliv & service

När det kommer till frågor om vardagsliv och service, är ambitionen att utgå från det gående och cyklande barnets perspektiv med korta avstånd och enkla rutter samt att målpunkten ska kunna nås inom fem minuters gång. Avståndet mellan nya förskolan och merparten av bostäderna i Olsfors är längre än 300–500 meter som enligt Malmömodellen anses vara ett bra gångavstånd. Viktigt att poängtera är att det överlag är få som har en förskola inom 300–500 meter. Oavsett avståndet till förskolan får det troligtvis ingen påverkan på förskolebarnens rörelsefrihet eftersom barnen inte kommer att ta sig till förskolan på egen fot utan föräldrar kommer att hämta och lämna barnen. Därför blir det viktigt med att föräldrar ska uppleva rutten som enkel och trygg. För att öka trygghetskänslan bör gångvägar, broar och övergångsställen vara upplysta. Det behöver tillkomma belysning på gångstigen mellan förskolans entré och träbron. Eftersom gångstigen planeras att vara på naturmark faller ansvaret på parkavdelningen att ordna belysning. Lokaliseringen av den nya förskolan har gångavstånd till kollektivtrafik.

Grön miljöer & hälsoperspektivet

Barn behöver gröna miljöer för att leka, upptäcka och lära sig. Den nya förskolan kommer att vara mindre drabbat av buller och luftföroreningar än den befintliga förskolan och därför kommer det att bli en förbättrad luft och ljudklimat för barnen på den nya förskolan. Närheten till naturen och elljusspåret gör det enklare för förskolan att göra utflykter. Dock kommer grönområdet inom detaljplaneområdet att delvis försvinna eller få annan karaktär. Gångstigen kommer att flyttas och boulebanan som inte används på parkeringen kommer att tas bort. Nya förskolan kommer att vara granne med idrottsklubben Omega som är aktiva med orientering och gym.

Identitet

I frågan om identitet identifierade översiktsplanen 2020 i sin sociala konsekvensanalys att många bosätter sig i Bollebygd för att man vill ha närhet till det gröna och nära till två stora arbetsmarknader. Den lilla skalan, närheten och tryggheten är ord som nämns i dialogen. Med den nya förskolan i Lövaslätt är det troligt att fler kommer besöka området. Områdets identitet är natur och det är möjligt att områdets identitet kan smitta av sig till verksamheten. Ljudbilden och möjligheten att betrakta det porlande vattnet och djurlivet bidrar till platsens identitet. Lokaliseringen kan främja att fler, exempelvis barnens familjer kan få upp ögonen för naturen och orientering. Även personer som vanligtvis inte vistas i området kan få upp ögonen för naturen.

Dialog & normer

För att nå barn kan andra och uppsökande metoder behöva användas. Barnens perspektiv kommer att lyftas in på olika sätt efter barnens ålder, mognad samt behov för att skapa förutsättning för inflytande.

Slutsatser

Planförslaget innebär en ny förskola i 2 våningar med plats för 6 avdelningar och 120 barn. Förskolan kommer att ha nära till Sörån och ett naturområde. Det innebär en utökning av förskoleplatserna och större förskolebyggnad som bättre kan anpassas för verksamhetens ändamål. Flera grupper berörs och denna barnkonsekvensanalys lyfter vilka konsekvenser som förslaget kan få för barnen.

Planförslaget påverkar de yngre barnen som går på förskolan idag och de barn som kommer att gå på den nya förskolan. En fördel med uppförandet av en ny förskola är att det skapas fler förskoleplatser i nya anpassade och ändamålsenliga lokaler och att förskolan har en strategisk placering med närhet till tätortens centrum och Örelundskolan. En annan fördel med planförslaget är den stora friytan som ger goda förutsättningar barns lek och lärande. Den stora gården kan utformas på ett ändamålsenligt sätt med varierad terräng, ljud- och ljusförhållanden och låga bullernivåer. Dessutom finns bussförbindelse i närheten. Eftersom tomtens storlek har möjlighet att ge plats för fler barn samt att det är svårt att hitta lokalisering för förskolor med stora friytor som kan tillgänglighetsanpassas för barn med funktionshinder bedöms fördelarna väga över nackdelarna.

Sörån bedöms både som en tillgång och risk. Ån kan integreras i förskolans pedagogiska verksamhet likaså kan naturen integreras i verksamheten. Skaderisken med Sörån är i relation till hur stor risk det är att barn rymmer från förskolan. Staket är en åtgärd för att minimera olycksrisken och för att få en trygg och säker förskolegård. På grund av närheten till vattendrag finns det risk för besvär under sommartid och om det blir ett stort problem för lärmiljön utomhus så bedöms det kunna åtgärdas med myggefångare.

Att förskolegården blir för kall och mörk är en risk som har lyfts. Men eftersom barn inte ska ha för hög solexponering bedöms risken som liten. Området kommer att bli mer luftigt och ljus än hur området är idag. Här blir det en balans mellan att bevara träd för utemiljön och öppna upp för att släppa in mer dagsljus. Att bevara träd på förskoleområdet i den mån som går anses vara viktigt för att skapa spännande och varierad utemiljö.

Säkerställande av gångytor inom kvartersmarken är positivt för barns möjlighet att tryggt röra sig inom området, samt skapar en tydlighet i trafikmiljön. Förslaget att bygga en ny gångbro över Sörån bidrar också positivt för barns möjlighet att säkert ta sig till och från området eftersom Vannasjöbron saknar gångbana. Trafiksäkra lösningar, belysning, väghållning samt kopplingar och övergångar som prioriterar de mjukare trafikslagen i närområdet är viktiga aspekter som kan ses över och förbättras, vilket på sikt bidrar till ökad trygghet och bättre folkhälsa.

Sammanfattningsvis är bedömningen att fördelarna väger över nackdelarna och att planförslaget har tagit hänsyn till barnens bästa.

Fortsatt arbete

Inför granskning planeras en barndialog med Söråns förskola för att fånga upp barnens perspektiv. Tanken är då att barnen bjuds då in till att vara med i utformningen av förskolegården.

För att fånga upp de yngsta barnens perspektiv, barn 1-2 år, bestämdes det under barnkonsekvensanalysen att förskolepedagogerna fram till barndialogen ska observera hur de yngsta barnen betar sig i den befintliga förskolans miljöer. Likaså gäller för barn med funktionsvariationer NPF, pedagogerna observerar och har kunskap om deras behov.

Om barndialogen inte kan genomföras inför granskning i detaljplanearbetet föreslås den göras i samband med projekteringen för den nya förskolan.

En del synpunkter som lyftes under barnkonsekvensanalysen kunde inte behandlas då de främst rör sig om utformning, de bör därför istället beaktas i det senare arbetet med barndialogen. Synpunkter är följande:

- Dialog & normer
 - Barn med funktionsvariationer NPF. Förskolepedagoger bevakar och har kunskap. Handlar mycket om detaljer kring utformning ex. hiss och toalett.
 - En specialpedagog i kommunen finns som kan vara med i utformningen. Även husarkitekter och landskapsarkitekter bör vara med i arbetet.
- Tänka på att det kan bli för mycket intryck för vissa barn om alla är ute på gården samtidigt. Bättre att dela upp i omgångar. Dock är det ännu bättre att fokusera på att dela in förskolegården i tre zoner: trygg zon för de yngsta barnen, rörelsezon för de äldre barnen samt en vild zon där naturen är ännu mer orörd.

Återkoppling

När barn involveras är det särskilt viktigt att återkoppla till barnen med vad som har skett med deras synpunkter. Boverket (2015:75) lyfter att barn inte ser ritningar eller text som ett godtagbart resultat av att ha varit delaktig, utan vill se en konkret förändring. Det innebär att återkopplingen kan behövas även efter barnen har slutat på Söråns förskola. Ansvar för återkopplingen blir ett samarbete mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Referenser

UNICEF Sverige (2009) Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter.

Bergström, Lisa och Tronvik, Harald (2012) *Frisk i naturen – Ett nordiskt projekt*. Nordiska ministerrådet.

Boverket (2015) *Gör plats för barn och unga! En vägledning för planering, utformning och förvaltning av skolans och förskolans utemiljö*.

Faskunger, Johan (2008) *Barns miljöer för fysisk aktivitet – samhällsplanering för ökad fysisk aktivitet och rörelsefrihet hos barn och unga*. Statens folkhälsoinstitut

Malmö stad (2018) *Stadsbyggnadskontorets processledarmanual för Sociala konsekvensbedömningar, SKB*.

Plan- och bygglagen (2010:900)

Strålsäkerhetsmyndigheten (2009) *Solskyddsfaktorer: sju tips för säkrare lekplatser och friskare barn*.

Trafikverket (2011) *Attraktiva stadsrum för alla - Shared space*.